

KDO BI USTVARJAL SLOVENSKO ZGODOVINO, ČE BI ODŠLI NAJBOLJŠI?

Božidar Flajšman

V Zgodovinskem atriju Mestne hiše v Ljubljani je bila od 7. novembra do 3. decembra 2019 na ogled razstava PLAKTIVAT, plakat, ki spreminja družbo.

Razstava je prikazala vpogled v družbeno-angažiran plakat v Sloveniji med letoma 2014 in 2019.

Skozi projekt Plaktivat je bilo v petih letih ustvarjenih 1445 plakatov, razglašenih 12 zmagovalcev in 162 finalistov. TAM-TAM Inštitut je z različnimi partnerji razpisal 12 aktualnih tem: beg možganov, prostovoljno gasilstvo, nasilje med mladostniki, spletna zasvojenost, migranti, sovražni govor, alternative potrošništvu, telesna (ne)aktivnost, diabetes, bralna kultura, nasilje nad ženskami in kriza medijev. Skupno je sodelovalo 850 prijaviteljev iz 49 držav in 6 kontinentov.

Videli smo lahko veliko prepričljivih in oblikovno zelo različnih vizualnih nagovorov. Ob zaključku petletne akcije pa je mesto posebnega nagrajenca žirija podelila triptihu plakatov na temo bega možganov, na katerih so avtorji Gregor Čeferin, Toni Tomašek, Miha Bevc in Drago Mlakar z duhovitimi parafrazami Prešerna, Kosovela in Cankarja odprli dilemo – kdo bi ustvarjal slovensko zgodovino, če bi odšli najboljši. Navedeni literati so gotovo pomemben del narodne identitete. Verjetno se ob takšni upodobitvi porodi misel, kaj bo s Slovenijo čez eno ali dve generaciji, če bomo izgubili svoje prihodnje velikane.

Zgovoren je tudi plakat na temo migrantov, na katerem je avtor Boris Kralj upodobil človeško roko, ki s kazalcem in sredincem tvori črko v (victoria – zmaga), istočasno pa upodobitev deluje kot škarje, ki režejo bodečo žico. Brez odvečnih besed je jasno podal sporočilo. Plakat kliče po akciji, obenem pa širi sporočilo miru. V očeh slehernega državljana

Republike Slovenije želi doseči, da se zazre vase in uvidi, da smo vsi ljudje in imamo kot taki pravico do samouresničitve, svobode ter zasledovanja sanj in sreče.

Slika 1: AV studio, Boris Kralj: MIGRANTI.

Tema prostovoljnega gasilstva oz. motiviranja mladih, da se bodo prostovoljno priključili gasilcem, je bila izziv, do katerega so Domen Husu, Samo Muhič, Marin Bulog in Jure Ljubeljšek duhovito pristopili s poigravanjem z besedo špricaj. Ob upodobljenem gasilcu je geslo *Špricaj raje po šoli, postani prostovoljni gasilec* dalo »špricanju« nov pomen, ki ga zlahka poveže vsak srednješolec. Sporočilo je podano v

jeziku ciljne skupine in zajema vsa postavljena izhodišča, zato ima dobre možnosti, da angažira in aktivira mlade.

Slika 2: Yin+Young, Domen Husu, Samo Muhič, Marin Bulog, Jure Ljubeljšek: PROSTOVOLJNO GASILSTVO.

Katja Petrin Dornik in Petar Perčić sta oblikovala plakat, ki na zanimiv način prikaže resnost problema spletne zasvojenosti. Gre za portret dekleta z napisom: *»Anita. Izgubila hčerko pri devetih letih. Sina pri osmih.«* Pripis pa se glasi: *»Odvisnost od telefona in računalnika vam jemlje otroke. Rešite jih.«*

V družbi je vse bolj prisoten tudi sovražni govor, toleranca do tega, kaj je povsem samoumevno in dovoljeno, pa je vse višja. Čeprav vemo,

da je od sovražnih besed do sovražnih dejanj lahko razdalja zelo kratka. Ana Kompara je na to temo oblikovala serijo plakatov, ki te zavedejo, ujamejo pri napačni interpretaciji ter te s tem postavijo v aktivno vlogo in pred vprašanje, ali si prav pretehtal svojo besedo.

Slika 3: Formitas BBDO, Blaž Ritmanič: NASILJE NAD ŽENSKAMI.

Na razstavi je bilo videti oblikovno zelo raznolika dela s prepričljivimi sporočili. Teme, ki so jih razstavljeni plakati prikazovali, so tudi globalne in niso specifične le za Slovenijo. Živimo v svetu poplave vizualnih komunikacij, ki sporočajo predvsem interese kapitala. Zato je za oblikovanje lastnega, svobodnega mnenja izjemno pomembna zmožnost dešifriranja tovrstnih komunikacij oz. zvijač, s katerimi nas zasipajo vsak dan in nas hočejo pretentati. Oblikovalci so podrejeni

predvsem kapitalu, ne pa etiki. Zato si je želeli še več tovrstnih razstav, kjer vizualni nagovori niso v funkciji manipulacije, temveč skušajo učinkovito ozaveščati.

Slika 4: Publicis, Gregor Čeferin, Drago Mlakar, Miha Bevc, Toni Tomašek: BEG MOŽGANOV.

Ob tej priložnosti je TAM-TAM Inštitut izdal tudi katalog z enakim naslovom, kot ga nosi razstava. Obsega pregled zmagovalcev in vseh finalistov projekta Plaktivat.

Razstavo so omogočili Mestna občina Ljubljana, AV Studio, Yin + Young, DPI in TAM-TAM.

Slikovno gradivo: Motivi z razstave v Zgodovinskem atriju
Mestne hiše v Ljubljani. Fotografiral avtor teksta.